

گزارشگری پایداری در ایران (مطالعه موردی: فولاد مبارکه اصفهان)

محمدحسین ستایش^۱ ©

استاد حسابداری، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

احمدرضا شاهمیرزائی

دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده پردیس بین الملل و آموزشهای تخصصی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

نیلوفر اکبری

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

(تاریخ دریافت: ۲۸ آذر ۱۴۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۲۴ تیر ۱۴۰۴)

در دنیای امروز، شرکت‌ها با چالش‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی متعددی روبرو هستند. در این میان، توسعه پایدار و گزارشگری پایداری به ابزاری حیاتی برای شفافیت و خلق ارزش پایدار تبدیل شده است. بررسی گزارش پایداری یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های فولاد کشور، فرصتی مناسب برای تحلیل تأثیر این گزارشگری در کشور فراهم می‌آورد. صنعت فولاد، به دلیل مصرف بالای منابع و اثرات زیست‌محیطی، نیازمند شفافیت و مسئولیت‌پذیری است. این پژوهش به بررسی گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان در سال ۱۴۰۲ پرداخته است. طی سال‌های اخیر، گزارشگری پایداری یکی از مهم‌ترین حوزه‌های پژوهشی در حسابداری بوده است. معیار بررسی، بخش اول استانداردهای مصوب هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری (ISSB) مرتبط با امور مالی است. پژوهشگران با تحلیل اهداف هر بند از این استانداردها و میزان به‌کارگیری آن‌ها در گزارش فولاد مبارکه دریافتند که شرکت با کسب ۷۶/۹۷٪ از ۱۰۰٪ استانداردهای قابل بررسی (با مجموع وزن ۷۸٪) تطابق بالایی با استانداردها دارد. برای افزایش پایایی، از ابزار هوش مصنوعی نیز استفاده شد. تحلیل مبتنی بر هوش مصنوعی که با حداقل سوگیری ممکن انجام شد، نشان داد که این شرکت ۷۷٪ از وزن کلی استاندارد را کسب کرده است. این نتایج، تطابق بالای گزارش فولاد مبارکه با استاندارد ISSB S۱ را نشان می‌دهد و تعهد شرکت به اصول پایداری را برجسته می‌سازد. تفاوت تحلیل پژوهشگران و هوش مصنوعی ناشی از تمرکز پژوهشگران بر اصول بنیادی و اهداف و توجه هوش مصنوعی به تطبیق ساختاری گزارش است، که این تمایز، رویکردهای تفسیری تحلیل انسانی و الگومحور بودن تحلیل هوش مصنوعی را نمایان می‌سازد.

واژه‌های کلیدی: استانداردهای مصوب هیأت استانداردهای بین‌المللی پایداری (ISSB) - هوش مصنوعی در حسابداری - شرکت فولاد مبارکه اصفهان.

¹ setayesh@shirazu.ac.ir

© (نویسنده مسئول)

مقاله علمی - پژوهشی

مقدمه

توسعه پایدار^۱، رویکرد توازن رشد اقتصادی و حفظ منابع طبیعی برای نسل‌های آینده است. طبق تعریف سازمان ملل، توسعه پایدار به معنی برآورده کردن نیازهای حال حاضر بدون به خطر انداختن توانایی نسل‌های آینده برای برآورده کردن نیازهای خودشان است [۲۹]. همچنین اهداف توسعه پایدار به هفده بخش مختلف (SDG^۲ تا SDG^{۱۷}) تقسیم شده است [۳۰]. در راستای تحقق این اهداف، IFRS^۳ به دنبال تهیه و تدوین استانداردهای گزارش‌های مالی و غیرمالی مربوط بوده است. به موازات IFRS^۴، GRI^۴ به عنوان یک سازمان استانداردسازی مستقل، استانداردهای متعددی طی سال‌ها در زمینه گزارشگری پایداری ارائه کرده است که در حال حاضر ۴۳ استاندارد را شامل می‌شود [۲۲]. به جهت پاسخ به نیاز بازار، این دو سازمان، یعنی IFRS و GRI همکاری مشترک خود را با امضای قراردادی در سال ۲۰۲۲ میلادی اعلام کردند [۲۵]. متولیان IFRS، در نوامبر ۲۰۲۱ میلادی ایجاد نهاد ISSB^۵ را در بیست و ششمین کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد اعلام کرد و اهداف کلیدی چهارگانه این نهاد بدین صورت تدوین گردید: ۱. توسعه استانداردها برای یک مبنای جهانی از افشاهای پایداری ۲. پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی سرمایه‌گذاران ۳. توانمندسازی شرکت‌ها برای ارائه اطلاعات جامع پایداری به بازارهای سرمایه جهانی ۴. تسهیل قابلیت همکاری با افشاگری‌هایی که مختص حوزه‌های قضایی خاص و یا هدفمند به گروه‌های گسترده‌تر ذینفعان هستند.

ISSB خود را متعهد به ارائه استانداردهایی در زمینه گزارشگری پایداری می‌داند که سه ویژگی را داشته باشند:

۴-۱ با رویکرد هزینه-فایده^۶ اثر بخش باشد. ۲-۴. از دید تصمیم‌گیری مفید باشد. ۳-۴. به آگاهی بازار کمک کند [۲۳].

این پژوهش در صدد پاسخ به این سوال است که گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه به عنوان بزرگترین فعال این صنعت در کشور، تا چه میزان بدون الزام قانونی، هم‌راستای اهداف استانداردگذاران بین‌المللی در گزارشگری پایداری بوده است [۸]. بدین منظور، گزارش پایداری شرکت مزبور با استاندارد بین‌المللی پایداری از نظر اهداف به شکل کمی توسط پژوهشگران مقایسه شده است. پژوهش حاضر بر این کوشش است تا بتواند طبق آخرین استانداردهای ISSB مصوب ۲۰۲۳ میلادی، گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان را بررسی نموده تا پیاده‌سازی استانداردهای ذکر شده در گزارش این شرکت مشخص شود. نویسندگان بر این باورند که در راستای افزایش قابلیت مقایسه و کمک به جهانی شدن اقتصاد، یکی از روش‌های موجود استفاده و پیاده‌سازی استانداردهای جهانی است. شرکت فولاد

¹ Sustainability Development

² Sustainable Development Goals

³ International Financial Reporting Standards

⁴ Global Reporting Initiative

⁵ International Sustainability Standards Board

⁶ Cost-Benefit Approach

مبارکه اصفهان، از معدود شرکت های کشور است که بدون الزام قانونی تا کنون به ارائه داوطلبانه گزارش پایداری پرداخته است. این تحقیق می تواند نقاط مبهم برای تهیه کنندگان چنین گزارشی را با استانداردهای جهانی تعیین کند.

پیشینه پژوهش

در نیمه دوم قرن بیستم میلادی به علت توزیع ناعادلانه ثروت در دنیا و بروز مشکلات زیست محیطی، "رشد اقتصادی" با شکست مواجه شد و مفاهیم پیشرفت، رشد و توسعه رایج، غیر قابل دستیابی تلقی شدند [۱۹]. در سال ۱۹۸۷ میلادی، سازمان ملل پس از ایجاد کمیته های تخصصی و جلسه های مکرر برای حل چالش های ذکر شده، توسعه پایدار را معرفی و اهداف توسعه پایدار را مشخص نمود [۲۹ و ۳۰]. کمیسیون برانلند سازمان ملل^۱، که مرجع تدوین توسعه پایدار انتخاب شده بود، بر اساس دستور فوری دبیرکل وقت سازمان ملل تشکیل جلسه داد تا به چهار چالش پاسخ دهد: ۱. پیشنهاد راهبردهای زیست محیطی بلندمدت برای دستیابی به توسعه پایدار تا سال ۲۰۰۰ و پس از آن. ۲. توصیه راههایی برای تفسیر دغدغه های زیست محیطی بین کشورهای در حال توسعه و بین کشورهایی که در مراحل مختلف توسعه اقتصادی و اجتماعی هستند تا با همکاری، به اهداف مشترک و متقابل که به روابط بین مردم، منابع، محیط زیست و توسعه توجه دارند، منجر شود. ۳. بررسی راهها و مفاهیمی که جامعه بین المللی می تولد با نگرانی های زیست محیطی به طور مؤثرتری برخورد کند. ۴. کمک به تعریف فهم مشترک از مسائل زیست محیطی بلندمدت و تلاش های مناسب برای مقابله موفقیت آمیز با مسائل حفاظت و بهبود محیط زیست، دستور کار بلندمدت برای اقدامات در دهه های آینده و اهداف آرمانی برای جامعه جهانی [۳۱].

تاریخچه گزارشگری پایداری را می توان به سه دوره مجزا تقسیم کرد:

۱. پیش از دوره استانداردگذاری ۲. دوره استاندارد گذاری ۳. پس از استانداردگذاری

در دوره نخست، گزارش های پایداری به صورت پراکنده و بدون ساختار مشخص منتشر می شدند. با ورود به دهه ۸۰ میلادی، گزارشگری پایداری وارد فاز نظریه پردازی شد و مفاهیمی همچون حسابداری محیط زیستی به عنوان ابزاری برای ارزیابی تأثیرات زیست محیطی سازمان ها مطرح گردید [۱۴]. نقطه عطف اصلی در تاریخچه گزارشگری پایداری با آغاز هزاره سوم و ورود نهادهای استانداردگذار همچون GRI رقم خورد [۱۸]. این نهادها با تدوین استانداردهای جهانی، به ایجاد یک چارچوب واحد برای تهیه گزارش های پایداری کمک شایانی کردند. مفهوم پایداری در دهه ۶۰ میلادی شکل گرفت و در طول دهه های بعد به تدریج توسعه یافت [۱۸]. با افزایش آگاهی عمومی نسبت به مسائل زیست محیطی و اجتماعی، تقاضا برای شفافیت در عملکرد سازمان ها نیز بیشتر شد [۲۰]. در این راستا، گزارشگری پایداری به عنوان ابزاری برای پاسخگویی به این تقاضا مطرح شد. گزارش های پایداری اولیه عمدتاً بر جنبه های زیست محیطی فعالیت های سازمان ها تمرکز داشتند و اطلاعات کمی در مورد جنبه های

¹ United Nations Brundtland Commission

اجتماعی و اقتصادی ارائه می‌دادند. با گسترش نگرش‌های پایدار در سطح جهانی، گزارشگری پایداری نیز دستخوش تحولات چشمگیری شده است. امروزه، گزارش‌های پایداری به عنوان یک ابزار استراتژیک برای سازمان‌ها محسوب می‌شوند و در فرایند تصمیم‌گیری در سطوح مختلف سازمان مورد استفاده قرار می‌گیرند. با توجه به اهمیت روزافزون پایداری، انتظار می‌رود که گزارشگری پایداری در آینده نیز به توسعه خود ادامه دهد و به عنوان یک ابزار قدرتمند برای ایجاد تغییرات مثبت در جامعه مورد استفاده قرار گیرد.

مبانی نظری پژوهش

گزارشگری پایداری، به عنوان یک حوزه پژوهشی رو به رشد، بر پایه مفاهیم و تئوری‌های حسابداری استوار است [۱۵]. این گزارش‌ها که فراتر از اطلاعات مالی هستند، بر تعامل سازمان با محیط زیست و جامعه تمرکز دارند. پژوهشگران حوزه حسابداری با بهره‌گیری از تئوری‌های مختلف به تحلیل علل و انگیزه‌های شرکت‌ها برای ارائه گزارش‌های پایداری پرداخته‌اند. در این میان، تئوری‌های مشروعیت، ذینفعان، علامت‌دهی، نمایندگی، رویکرد سودمندی در تصمیم‌گیری و اقتصاد سیاسی از جمله مهم‌ترین مبانی تئوریک مرتبط با توسعه پایدار و گزارشگری پایداری به شمار می‌آیند [۳۲]. در ذیل به معرفی این تئوری‌ها به طور خلاصه پرداخته می‌شود:

الف. تئوری مشروعیت در گزارشگری پایداری: در تئوری مشروعیت، باور بر این است که سازمان‌ها برای کسب مشروعیت اجتماعی و ادامه حیات، نیازمند برقراری روابط مثبت با ذینفعان خود هستند. گزارشگری پایداری به عنوان ابزاری برای نمایش تعهد سازمان به مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی، به افزایش مشروعیت سازمان کمک می‌کند. با افزایش داوطلبانه اطلاعات غیرمالی، سازمان‌ها نشان می‌دهند که به ارزش‌های اجتماعی پایبند هستند و به دنبال ایجاد یک تصویر مثبت از خود در اذهان عمومی می‌باشند [۲، ۱۰، ۱۳، ۲۱ و ۲۶].

ب. تئوری ذینفعان در گزارشگری پایداری: تئوری ذینفعان بر اهمیت شناسایی و مدیریت روابط با گروه‌های مختلف ذینفعان تأکید دارد. در گزارشگری پایداری، سازمان‌ها با شناسایی ذینفعان کلیدی خود و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی آن‌ها، به تقویت روابط با این گروه‌ها کمک می‌کنند. این امر موجب افزایش اعتماد ذینفعان به سازمان و بهبود عملکرد آن می‌شود [۴، ۶ و ۱۷].

پ. تئوری علامت‌دهی در گزارشگری پایداری: تئوری علامت‌دهی بر این باور است که سازمان‌ها از طریق انتشار اطلاعات، سیگنال‌هایی را به بازار ارسال می‌کنند. گزارش‌های پایداری به عنوان یک سیگنال، به سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان نشان می‌دهد که سازمان به اصول پایداری پایبند است و به دنبال ایجاد ارزش پایدار در بلندمدت می‌باشد. این سیگنال می‌تواند به کاهش هزینه‌های تأمین مالی و افزایش ارزش بازار سازمان منجر شود [۱۰ و ۱۶].

ت. تئوری نمایندگی در گزارشگری پایداری: نمی‌توان از مدیران شرکت‌های خصوصی که مالک شرکت‌ها نیستند انتظار داشت که مانند شرکای یک شرکت خصوصی که معمولاً پول خود را با دقت و نگرانی مدیریت می‌کنند، به همان اندازه بر پول دیگران نظارت کنند، چرا که آن‌ها مسئولیت بیشتری برای

مدیریت منابع دیگران را بر عهده دارند. در کتاب "پژوهشی درباره ماهیت و علت ثروت ملت‌ها" آدام اسمیت (۱۷۷۶) در عبارت چنین شرکت‌هایی، به شرکت‌هایی اشاره می‌کند که پس از انقلاب صنعتی به علت رشد و توسعه شرکت‌ها و فرآیند تخصص‌گرایی، مالکین اختیارات مدیریتی خود را به شخص دیگری تحت عنوان نماینده یا مدیر تفویض کرده‌اند. تضاد منافع مدیران انتخاب شده و مالکان شرکت‌ها ممکن است باعث گردد که مدیران در راستای اهداف و حداکثر کردن منافع شخصی خود، به ضرر مالکین و یا بنگاه‌های اقتصادی تصمیم‌گیری و اقدام کنند [۱۳، ۱۶ و ۲۷].

ث. رویکرد سودمندی در تصمیم‌گیری در گزارشگری پایداری: رویکرد سودمندی در تصمیم‌گیری بر این باور است که اطلاعات حسابداری باید به گونه‌ای ارائه شود که به تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان کمک کند. در گزارشگری پایداری، سازمان‌ها با شناسایی نیازهای اطلاعاتی ذینفعان مختلف، می‌توانند اطلاعات مرتبط و مفیدی را ارائه دهند [۱۳]. این امر موجب افزایش کارایی تصمیم‌گیری و بهبود عملکرد سازمان می‌شود [۶].

ج. تئوری اقتصاد سیاسی: رابطه اقتصاد و سیاست بر اساس نظریه اقتصاد سیاسی، بسیار تنگاتنگ است. با جهانی شدن بازارهای اقتصادی، نگرش‌های سیاسی و همکاری‌ها در عرصه بین‌المللی نقش کلیدی در شرایط رقابت شرکت‌ها ایفا می‌کند. در کنار ایفای نقش شهروند شرکتی، حاکمیت سیاسی با فرآیندهای قیمت‌گذاری و مهیا سازی زمینه‌های مورد نیاز صنعت انتظار دارد که گزارش‌هایی نظیر گزارش پایداری شرکت‌ها منتشر گردد [۱].

روش پژوهش

در پژوهش حاضر، با اتخاذ رویکرد مطالعه موردی، گزارش پایداری سال ۱۴۰۲ شرکت فولاد مبارکه اصفهان به عنوان یک مطالعه کیفی مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفت. انتخاب این شرکت به عنوان نمونه‌ای شاخص در صنعت فولاد ایران، با توجه به نقش محوری آن در اقتصاد کشور و همچنین انتشار گزارش پایداری مبتنی بر استانداردهای جهانی GRI، به منظور بررسی تطبیق آن با الزامات رو به رشد گزارشگری پایداری در سطح بین‌المللی صورت پذیرفته است. محدودیت دسترسی به گزارش‌های پایداری در صنایع سنگین ایران، لزوم انتخاب یک مطالعه موردی جامع و عمیق را بیش از پیش نمایان می‌سازد. هدف اصلی این پژوهش، ارزیابی میزان تطابق گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان با استاندارد ISSB S1 است [۲۴]. علاوه بر بررسی پژوهشگران، برای صحت‌گذاری نتایج حاصله، از ابزار هوش مصنوعی و تعلیم آن با کمترین ورودی از سمت پژوهشگران جهت جلوگیری از سوگیری‌های هوش مصنوعی استفاده گردید. این استاندارد که به عنوان پیش‌نیاز عمومی افشای اطلاعات مالی مربوط به گزارشگری پایداری شناخته می‌شود، از ابتدای سال ۲۰۲۴ لازم‌الاجرا خواهد بود. تحلیل تطبیقی این گزارش با استاندارد ISSB، می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف گزارشگری پایداری شرکت و همچنین ارائه پیشنهادهایی برای بهبود کیفیت و جامعیت این گزارش‌ها در آینده کمک کند. بدین منظور، هر بند استاندارد ISSB S1، ارزیابی به کارگیری هر بند استاندارد در گزارش شرکت از نظر پژوهشگران، وزن‌دهی به میزان تطابق گزارش شرکت به طور جداگانه با هر بند استاندارد از نظر پژوهشگران، ارزیابی

به کارگیری هر بند استاندارد در گزارش شرکت از نظر هوش مصنوعی و وزن دهی به میزان تطابق گزارش شرکت به طور جداگانه با هر بند استاندارد از نظر هوش مصنوعی بررسی شده است. با توجه به اشاره صریح در مقدمه استاندارد، تمامی بندها از ارزش یکسان برخوردارند که این نکته در ارزیابی‌ها لحاظ شده است. همچنین، از نظر استاندارد اهداف هر بند ملاک اصلی جهت ارزیابی است. نتایج این پژوهش می‌تواند به عنوان الگویی برای سایر شرکت‌های ایرانی، به ویژه شرکت‌های بزرگ و صنعتی، در جهت ارتقای سطح گزارشگری پایداری و تطابق با استانداردهای بین‌المللی مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر آن، این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران و نهادهای ناظر کمک کند تا درک بهتری از وضعیت فعلی گزارشگری پایداری در ایران داشته باشند و سیاست‌های حمایتی و نظارتی مناسب را تدوین کنند. مراحل اصلی روش این پژوهش، بدین شرح است: ۱. ترجمه و تحلیل استانداردهای منتشر شده توسط ISSB ۲. بررسی به کارگیری هر بند استاندارد در گزارش پایداری شرکت ۳. اعمال توصیه‌های استاندارد جهت وزن دهی به هر بخش استاندارد ۴. نتیجه‌گیری از به کارگیری استانداردهای ISSB در گزارش شرکت توسط پژوهشگران ۵. تعلیم هوش مصنوعی با ارائه اهداف هر بند از استاندارد ۶. نتیجه‌گیری از به کارگیری استانداردهای ISSB در گزارش شرکت توسط هوش مصنوعی.

بر اساس داده‌های انجمن جهانی فولاد^۱ که نهادی غیر انتفاعی جهت معرفی صنعت فولاد می‌باشد، شرکت فولاد مبارکه اصفهان در جایگاه چهل و دوم قرار دارد [۲۸]. این امر نشانگر آن است که شرکت فولاد مبارکه اصفهان در مقیاس جهانی توانایی و ظرفیت رقابت داشته و با پیشرو بودن در ارائه داوطلبانه گزارش پایداری، به پیشرفت و توسعه در زمینه‌های مختلف از جمله ایفای نقش خود در مسئولیت اجتماعی، شهروند شرکتی و گزارشگری غیر مالی متعهد است [۱۲]. در ابتدا، با توجه به مفهوم هر بند از استاندارد ISSB S1، نحوه و میزان به کارگیری این استاندارد در گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان بررسی گردیده و وزن دهی توسط پژوهشگران و هوش مصنوعی انجام شده است. در جدول ۱، با بررسی بندهای مربوط به هر موضوع از استاندارد به صورت خلاصه گزارش شده است. از این پس از شرکت فولاد مبارکه اصفهان و گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان، به ترتیب و به اختصار از شرکت و گزارش یاد می‌شود.

جدول ۱- تطابق موضوعی S1 و گزارشگری پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان

موضوع	بررسی پژوهشگران	بررسی هوش مصنوعی
اهداف	در تحلیل پژوهشگران، به دلیل قابل بررسی نبودن بندهای استاندارد به صورت مستقل، ارزیابی مشخصی ارائه نشده است. پژوهشگران عمدتاً از اظهارات شرکت مبنی بر تبعیت از	گزارش شرکت به طور کلی اطلاعات قابل قبولی درباره ریسک‌ها و فرصت‌ها ارائه می‌دهد، اما در برخی موارد جزئیات دقیق‌تر و شفافیت بیشتر مورد نیاز است. داده‌هایی درباره جریان‌های نقدی وجود

¹ World Steel Association

<p>دارد، اما نقش شرکت در زنجیره ارزش به وضوح تعریف نشده است. افشای ریسک‌ها و جریان‌های نقدی به صورت نسبی انجام شده و الزامات عمومی افشا رعایت شده‌اند، ولی در برخی بخش‌ها نیاز به جزئیات بیشتر احساس می‌شود.</p>	<p>استانداردهای بین‌المللی مانند GRI و تطابق گزارش با صورت‌های مالی یاد کرده‌اند، اما الزام یا تحلیل مستقیمی درباره افشای اهداف گزارش‌دهی ارائه نشده است.</p>	<p>ادامه اهداف</p>
<p>گزارش حاوی اطلاعات مالی مرتبط با پایداری است، اما تطبیق کامل با استانداردهای IFRS هنوز نیاز به بهبود دارد. برخی ریسک‌ها و فرصت‌هایی که تأثیر مستقیمی بر چشم‌انداز شرکت ندارند، به درستی خارج از محدوده گزارش قرار گرفته‌اند. در مورد بهره‌گیری از سایر استانداردهای IFRS یا GAAP، گزارش فاقد جزئیات کافی و سازگاری کامل است. همچنین در مواردی که گزارش به نهادهای غیرانتفاعی اشاره دارد، افشاها انجام شده ولی جزئیات بیشتر مورد نیاز است. در مجموع، افشاهای ارائه‌شده از منظر وسعت قابل قبول‌اند، اما پوشش کامل و تطابق دقیق با الزامات استاندارد هنوز حاصل نشده است.</p>	<p>پژوهشگران به مطابقت ابتدایی گزارش با صورت‌های مالی شرکت اشاره کرده‌اند، اما در خصوص میزان انطباق با استانداردهای افشای پایداری IFRS تحلیل دقیقی ارائه نشده است. در برخی موارد به عدم الزام یا عدم امکان اعمال برخی بندها اشاره شده و صرفاً تبعیت از استاندارد GRI از سوی شرکت مطرح شده است. به طور کلی، بررسی پژوهشگران نشان‌دهنده نبود الزام جدی یا تحلیل کامل از منظر وسعت افشا در چارچوب IFRS است.</p>	<p>وسعت</p>
<p>گزارش، اطلاعات مربوط به پایداری را با ویژگی‌های کیفی نظیر قابلیت مقایسه و تأیید ارائه داده، اما شفافیت و به موقع بودن هنوز جای بهبود دارد. افشاهای انجام‌شده در خصوص ریسک‌ها و فرصت‌ها موجودند، ولی اثر مالی آن‌ها به روشنی بیان نشده است. انسجام بین افشاهای پایداری و صورت‌های مالی در مواردی رعایت شده، ولی برخی ارتباطها</p>	<p>پژوهشگران بر این باورند که بخشی از اطلاعات افشاشده در گزارش به علت انطباق با صورت‌های مالی، بر اساس نظر مؤسسه حسابرسی، معتبر و قابل اتکاست [۷]. گزارش در بخش‌هایی به ریسک‌ها و فرصت‌ها اشاره دارد، ولی عمق تحلیل درباره تأثیرات مالی آن‌ها کامل نیست. افشاهای صورت‌گرفته نسبتاً گسترده‌اند، اما شفافیت درباره</p>	<p>مبانی مفهومی</p>

<p>مبهم باقی مانده‌اند. واحد پول و داده‌های مورد استفاده در گزارش با صورت‌های مالی منطبق است، اما توضیح کافی درباره فرضیات مالی و نحوه پیوند بین گزارش‌ها ارائه نشده است. در مجموع، مبانی مفهومی به صورت کلی رعایت شده‌اند، اما نیاز به شفاف‌سازی و ارتباط ساختاریافته‌تری میان اجزاء گزارش احساس می‌شود.</p>	<p>ارتباط مستقیم آن‌ها با صورت‌های مالی و تطابق با استانداردهای بین‌المللی همچنان محدود است. همچنین پوشش بندهای مفهومی به صورت پراکنده انجام شده و انسجام تحلیلی در کل گزارش کمتر مشاهده می‌شود.</p>	<p>ادامه مبانی مفهومی</p>
<p>تحلیل هوش مصنوعی نشان می‌دهد که فرآیندها و روش‌های حاکمیتی به طور کلی افشا شده‌اند اما در برخی موارد نیاز به جزئیات و شفافیت بیشتری وجود دارد؛ مدیریت ریسک و فرصت‌ها در استراتژی توضیح داده شده‌اند، اما تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های مالی می‌توانند جامع‌تر باشند. همچنین، معیارهای اندازه‌گیری ریسک‌ها و فرصت‌ها مشخص شده‌اند، ولی برخی بخش‌ها نیاز به توضیح دقیق‌تر و تحلیل‌های گسترده‌تر دارند. انطباق با استانداردها قابل قبول است، اگرچه برخی انحرافات و معافیت‌ها به روشنی بیان شده‌اند. تحلیل سناریو و ادغام ریسک‌ها با فرآیند کلی مدیریت نیازمند توسعه بیشتر است تا تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری بهتر منعکس شود. در نهایت، اهداف استراتژیک و معیارهای پایداری توضیح داده شده‌اند ولی برخی تغییرات و</p>	<p>پژوهشگران معتقدند که شرکت در گزارش خود، ساختارهای حاکمیتی و فرآیندهای استراتژیک را به خوبی افشا کرده، اما در زمینه کمی‌سازی تأثیرات ریسک‌ها و فرصت‌های پایداری بر عملکرد مالی و جریان‌های نقدی، ضعف‌هایی وجود دارد. در حالی که چارچوب مدیریت ریسک (ERM¹) و کمیته راهبردی به صورت مشخص در گزارش بیان شده‌اند، اطلاعات کمی درباره تأثیرات مالی ریسک‌ها و فرصت‌ها و افق‌های زمانی مرتبط ارائه نشده است. استفاده از چارچوب GRI نشان‌دهنده تلاش برای انطباق با استانداردهای بین‌المللی است، اما انسجام بین افشاهای کیفی و کمی در سطح قابل قبول مشاهده نمی‌شود.</p>	<p>محتوای اصلی</p>

¹ Enterprise Risk Management

فرصیات مرتبط نیاز به شفافسازی دقیق تری دارند.		ادامه محتوای اصلی
<p>تحلیل هوش مصنوعی نشان می‌دهد که شناسایی ریسک‌ها و فرصت‌ها بر اساس استانداردهای IFRS انجام شده اما عمق تحلیل در برخی موارد نیازمند تقویت است. منابع مختلفی به کار رفته‌اند اما شفافیت کافی درباره نحوه استفاده از آن‌ها وجود ندارد. استفاده از استانداردهای خاص همراه با قضاوت حرفه‌ای در موارد فاقد استاندارد قابل تقدیر است، هرچند توضیحات بیشتر در خصوص تصمیم‌گیری‌ها ضروری است. افشای منابع رهنمودی به طور کلی مشخص است اما برخی جزئیات رویه‌های صنعتی به طور کامل ارائه نشده‌اند. اطلاعات پایداری در گزارش‌های مالی عمومی به وضوح تفکیک و ارائه شده و هماهنگی کامل با دوره گزارش‌دهی مالی ۱۲ ماهه رعایت گردیده است، اگرچه تحلیل تأثیر رویدادها بر تصمیم‌گیری‌ها می‌تواند بهبود یابد. اطلاعات میان‌دوره‌ای افشا نشده ولی الزامات مربوط به آن بیان شده است. ارائه اطلاعات مقایسه‌ای مناسب است ولی نیاز به افزایش شفافیت و تحلیل اثرات مالی ریسک‌ها و فرصت‌ها احساس می‌شود و انطباق کلی با استانداردها رعایت شده است.</p>	<p>پژوهشگران بر این باورند که بندهای پیش‌نیازهای کلی استاندارد به تنهایی قابل ارزیابی نیستند و نیازمند بررسی در چارچوب کل گزارش پایداری هستند. اشاره به استاندارد مدیریت ریسک ISO ۳۱۰۰۰ نشان‌دهنده رویکرد سیستماتیک شرکت در شناسایی و مدیریت ریسک‌هاست، اما استفاده از سایر منابع مانند SASB^۱ و CDSB^۲ در گزارش کمتر دیده شده است. گزارش پایداری فولاد مبارکه نمونه‌های مناسبی از افشای ریسک‌ها و فرصت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی ارائه کرده که با دوره مالی شرکت تطابق دارد و دوره گزارش‌دهی ۱۲ ماهه است. همچنین اطلاعات مقایسه‌ای برای دوره‌های گذشته ارائه شده که به تحلیل روند کمک می‌کند. با این حال، شفافیت در نحوه استفاده از منابع رهنمودی و عمق تحلیل اثرات مالی ریسک‌ها نیازمند بهبود است و انطباق کامل با استانداردهای IFRS توسط شرکت اعلام نشده است.</p>	پیش‌نیازهای کلی

^۱ Sustainability Accounting Standards Board

^۲ Climate Disclosure Standards Board

<p>قضاوت، عدم قطعیت و خطاها</p>	<p>توضیحات قابل قبولی درباره فرضیات و قضاوت‌های به کاررفته در گزارش پایداری فولاد مبارکه ارائه شده و استانداردهای GRI و SASB به عنوان چارچوب‌های مرجع در تهیه گزارش معرفی شده‌اند. در زمینه عدم قطعیت اندازه‌گیری‌ها، گزارش به وجود عدم قطعیت در داده‌ها و روش‌های جمع‌آوری اشاره دارد اما افشای دقیق درباره میزان و منابع این عدم قطعیت کامل نیست. اطلاعاتی درباره خطاها ارائه نشده و این بخش به تنهایی قابل ارزیابی نیست. به طور کلی، استفاده از استانداردهای مرجع در ارزیابی‌ها مورد توجه بوده و وزندهی بر مبنای میانگین بندهای مرتبط انجام شده است، اما کمبود شفافیت در برخی جزئیات گزارش مشهود است.</p>	<p>تحلیل هوش مصنوعی در این بخش، نشان می‌دهد که قضاوت‌ها به طور کلی افشا شده‌اند اما نیاز به توضیحات و شفافیت بیشتری در ارزیابی اهمیت رویدادها وجود دارد. الزامات اضافی IFRS رعایت شده اما تحلیل عمیق‌تری از تأثیر این الزامات می‌تواند مفید باشد. در بخش عدم قطعیت اندازه‌گیری‌ها، اطلاعات مربوط به منابع و نوع عدم قطعیت‌ها ارائه شده، اما شناسایی دقیق ارقام با بیشترین عدم قطعیت و تأثیرات احتمالی بر گزارش نیازمند جزئیات بیشتر است. پیچیدگی برآوردها مطرح شده ولی توضیح بیشتر درباره تأثیر آنها بر گزارش کلی لازم است. الزامات IFRS به طور کلی رعایت شده اما هماهنگی بیشتر با گزارش باید تحلیل شود. در حوزه خطاها، اطلاعات مقایسه‌ای به‌روزرسانی شده‌اند، تعریف خطاها و تفاوت آن با تغییرات برآورد به خوبی تشریح شده و الزامات مرتبط به خوبی رعایت شده‌اند.</p>
<p>مجموع وزن تخصیص داده شده پژوهشگران از ۶۷ بند استاندارد</p>	<p>۵۹/۹۷۶٪</p>	<p>مجموع وزن تخصیص داده شده هوش مصنوعی از ۸۶ بند استاندارد</p>

در تحلیل و بررسی‌های انجام شده، موارد زیر در نظر گرفته شده‌است:

- طبق اشاره مستقیم استاندارد، تمامی بندهای استاندارد از اعتبار یکسانی برخوردار هستند، بر این اساس میزان وزن هر استاندارد برابر است با: $1/16279 = 86 \div 100$ که ۱۰۰٪ میزان کل اعتبار استاندارد، تعداد ۸۶ بند استاندارد و برای سادگی محاسبات، $1/163$ درصد میزان وزن هر بند استاندارد در نظر گرفته شده است.
- بندهایی که اطلاعات توسط نویسندگان یا سایر اشخاص ثالث قابل تأیید نیستند و یا به تنهایی با اطلاعات موجود به علت محدودیت امکان رسیدگی ندارند، از وزندهی نهایی و

نتیجه گیری حذف شده و به نسبت، بین سایر بندها تقسیم گردیده است. ۳. با توجه به متن صریح استاندارد، تمرکز در بررسی و میزان به کارگیری هر بند استاندارد با در نظر گرفتن اهداف و مفاهیم اصلی هر بند استاندارد صورت گرفته است. جهت مقدار عددی وزن دهی، از ضرایبی بین ۰ تا ۱ استفاده شده است که ۱ به معنای رعایت هدف کلی استاندارد و ۰ به معنای عدم رعایت هدف استاندارد می باشد. ۴. به منظور بررسی پایایی نتایج تحلیل پژوهشگران، از هوش مصنوعی ChatGPT استفاده شده است. ۵. اهداف هر بند از استاندارد به هوش مصنوعی توسط پژوهشگران تعلیم داده شده است. ۶. گزارش شرکت به عنوان مورد قابل بررسی به هوش مصنوعی تحت عنوان ورودی داده شده است.

یافته‌ها

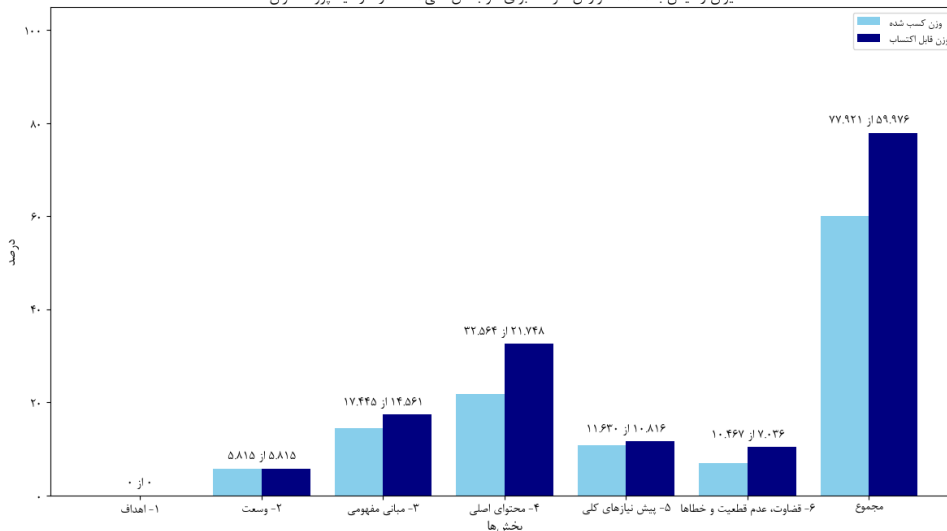
با بررسی جدول تطابق موضوعی S۱ و گزارش شرکت، جدول زیر استخراج می گردد:

جدول ۲- یافته‌های پژوهشگران و هوش مصنوعی

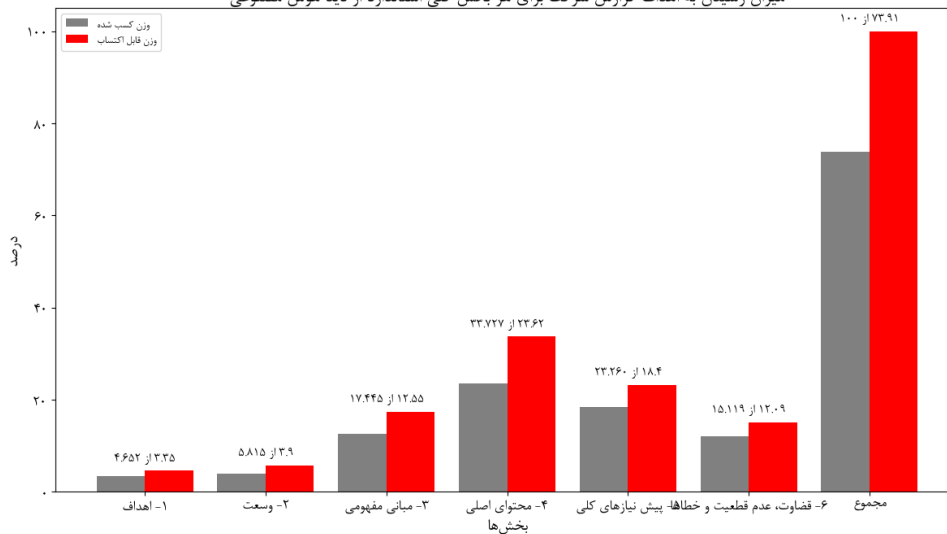
ردیف	شرح	پژوهشگران	هوش مصنوعی
۱	تعداد بندهای قابل بررسی استاندارد	۶۷	۸۶
۲	تعداد بندهای غیر قابل بررسی استاندارد	۱۹	۰
۳	وزن در نظر گرفته شده هر بند استاندارد	۱/۱۶۳٪	۱/۱۶٪
۴	مجموع وزن بندهای بررسی شده استاندارد	۵۹/۹۷۶٪	۷۳/۹۱٪

تحلیل پژوهشگران نشان می دهد که وزن کسب شده نسبی گزارش شرکت ۷۶/۹۷٪ از ۱۰۰٪ می باشد. با مقایسه نتایج تحلیل پژوهشگران و تحلیل هوش مصنوعی، با وجود اختلاف قابل ملاحظه در وزن تعدادی از بندها، به نظر می رسد نتایج حاصل به طور قابل توجهی به هم نزدیک بوده و گزارش شرکت، استاندارد را بدون الزام قانونی رعایت کرده است. به علاوه، ستون های بررسی به کارگیری استانداردها در جدول یک نشان می دهد که پژوهشگران، تحلیل عمیق تری نسبت به هوش مصنوعی ارائه کرده اند. نتیجه تحلیل هوش مصنوعی به عنوان عامل اصلی بررسی پایایی در پژوهش حاضر به کار رفته است.

میزان رسیدن به اهداف گزارش شرکت برای هر بخش کلی استاندارد از دید پژوهشگران

میزان رسیدن به اهداف گزارش شرکت برای هر بخش کلی استاندارد از دید هوش مصنوعی

نمودار ۱- مقایسه دستیابی گزارش شرکت به اهداف استاندارد از دید هوش مصنوعی و پژوهشگران در نمودار یک مشاهده می‌شود که در بخش اهداف، پژوهشگران بر خلاف هوش مصنوعی قادر به بررسی انطباق هیچ‌یک از بندهای مربوط استاندارد نبودند. در بخش‌های مبانی مفهومی، محتوای اصلی بخش‌ها و قضاوت، عدم قطعیت و خطاها، وزن‌های تطبیقی گزارش با استاندارد از نظر پژوهشگران و هوش مصنوعی به طور تقریبی نزدیک می‌باشد. در بخش‌های وسعت و پیش‌نیازهای کلی، به نظر می‌رسد وزن انطباق گزارش با استاندارد از نظر پژوهشگران و هوش مصنوعی متفاوت است. به نظر می‌رسد، علت

اختلاف تحلیل هوش مصنوعی و پژوهشگران ناشی از تمرکز پژوهشگران بر مبانی و اهداف ذاتی استاندارد می‌باشد، در حالی که هوش مصنوعی همچنان توجه بیشتری به تطابق کلمات و ساختار جملات گزارش و استاندارد معطوف کرده‌است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، با تمرکز بر گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان، تلاش شد تا میزان تطبیق این گزارش با استانداردهای بین‌المللی و به ویژه استاندارد ISSB S۱ ارزیابی شود. با وجود تعداد محدود گزارش‌های پایداری در ایران و عدم دسترسی به برخی اطلاعات، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که شرکت فولاد مبارکه اصفهان گام‌های مهمی در جهت شفاف‌سازی عملکرد خود و حرکت به سمت توسعه پایدار برداشته است [۳]. از طرفی پژوهش ستایش و همکاران (۱۳۹۳) نشان داده است که رابطه مثبت معناداری بین افشای داوطلبانه و نمرات کارایی محاسبه شده وجود دارد [۶] و می‌توان انتظار داشت کارایی شرکت فولاد مبارکه اصفهان قابل قبول باشد. محدودیت اصلی این پژوهش، نبود اطلاعات و دسترسی کافی به خبرگان استانداردهای ISSB است، چرا که این استانداردها به طور رسمی در کشور ترجمه و منتشر نشده‌اند. این محدودیت باعث شد پژوهشگران در قدم اول با مشکل روایی و پایایی اندازه‌گیری تطبیق بندهای استانداردها مواجه شوند. جهت حل این معضل پژوهشگران به استفاده از تحلیل محتوا پرداختند اما به علت اشاره مستقیم متن استاندارد به اهمیت اهداف، تحلیل محتوا ابزار مناسبی برای بررسی پایایی به نظر نرسید. بنابراین با مراجعه به هوش مصنوعی ChatGPT و آموزش آن، سعی بر آن شد که با کمترین ورودی از سمت پژوهشگران جهت جلوگیری از ایجاد سوگیری، تحلیل هوش مصنوعی جهت صحت‌سنجی یافته‌های پژوهشگران به کار رود. تطابق نسبتاً بالای گزارش پایداری این شرکت با استاندارد ISSB S۱، نشان از تعهد این شرکت به اصول پایداری و تلاش آن برای ارتقای سطح گزارشگری در ایران است. با این حال، برای بهبود گزارش‌های پایداری در ایران، نیاز به انجام مطالعات بیشتر، توسعه استانداردهای ملی و بین‌المللی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای گزارشگری دقیق و قابل اعتماد است [۱۴]. همچنین، شرکت‌ها باید با آگاهی از اهمیت گزارشگری پایداری، به عنوان ابزاری برای بهبود عملکرد و افزایش ارزش نام تجاری به این موضوع توجه بیشتری کنند [۵]. انتظار می‌رود با افزایش انتشار گزارش‌های پایداری، امکان انجام پژوهش‌های کمی، شاخص‌های امتیازدهی کمی به گزارش‌های پایداری جهت سنجش و همچنین ارائه الگوهای مفهومی مبنی بر استانداردهای جدید نظیر S۱ برای گزارشگری پایداری با استفاده از نظرات خبرگان، بتواند موضوع پژوهش‌های آتی باشد [۱۱]. به منظور تکمیل این پژوهش، پیشنهادهایی ارائه می‌شود:

۱. بررسی گزارش پایداری سایر شرکت‌های کشور و بررسی انطباق آن‌ها با ISSB S۱ و استاندارد افشای پایداری ۱ منتشر شده توسط سازمان حسابرسی (لازم الاجرا از سال ۱۴۰۵)
۲. بررسی استاندارد افشای پایداری ۱ و انطباق آن با ISSB S۱
۳. استفاده از سایر انواع هوش مصنوعی

برای دستیابی به گزارشگری پایداری دقیق تر و علمی تر در کشور، اقداماتی پیشنهاد می‌گردد: ۱. تقویت مطالعات علمی و کمی در حوزه پایداری: با افزایش تعداد شرکت‌هایی که گزارش‌های پایداری منتشر می‌کنند، امکان تحلیل‌های دقیق تر و توسعه مدل‌های ارزیابی کمی برای گزارشگری پایدار فراهم می‌شود. ۲. ایجاد استانداردهای ملی سازگار با چارچوب‌های بین‌المللی: بدون یک استاندارد بومی و هماهنگ با ISSB، سنجش دقیق عملکرد شرکت‌ها و افزایش کیفیت گزارشگری دشوار خواهد بود. ۳. بهبود زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و حسابداری پایداری: نرم‌افزارهای حسابداری و ابزارهای داده‌محور باید با استانداردهای پایداری همگام شوند تا گزارش‌ها از لحاظ دقت، صحت و قابلیت اتکا ارتقا یابند. ۴. آموزش و آگاهی‌بخشی به مدیران مالی و حسابداران: درک صحیح از نقش پایداری در ارزش‌گذاری سازمانی و تصمیم‌گیری مالی، می‌تواند سازمان‌ها را به افشای شفاف‌تر اطلاعات ترغیب کند. در انتها، گزارشگری پایداری می‌تواند به ابزاری کارا برای بهبود عملکرد شرکت‌ها و افزایش ارزش نام تجاری آن‌ها تبدیل شود. آینده گزارشگری پایداری در ایران به میزان مشارکت شرکت‌ها، حمایت نهادهای ناظر، بهبود نظام و استانداردهای حسابداری، ترویج فرهنگ شفافیت مالی و همچنین تعامل مؤثر میان پژوهشگران و جامعه حرفه‌ای حسابداری بستگی دارد.

فهرست منابع

۱. پوراحمدی میبیدی، ح.، جامه، ع. (۱۴۰۲). "بنیان‌های نظریه سازه‌نگارانه اقتصاد سیاسی بین‌الملل". *فصلنامه سیاست*، ۵۳(۱)، ۵۳-۸۳.
۲. پورخانی ذاکله بری، م.، جهانشاد، آ. (۱۴۰۰). "ارائه الگو برای افشاء پایداری شرکتی و ارزیابی عوامل مرتبط با تئوری مشروعیت بر گزارشگری آن". *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۳(۴۹)، ۱۷۷-۲۰۴.
۳. چناری بوکت، ح.، بنی مهد، م. (۱۳۹۸). "پایداری شرکتی: راهبردی تئوریک و یکپارچه با رویکرد دستوری و عمل‌گرا". *حسابداری مدیریت*، ۱۲(۴۲)، ۱۰۳-۱۲۵.
۴. حاجی علیزاده، س.، خواجه حسنی، م.، امیری، ع. (۱۳۹۹). "بررسی رابطه بین تئوری ذینفعان، مسئولیت اجتماعی شرکتها و عملکرد مالی". *نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری*، ۴(۱۵)، ۹۲-۱۰۲.
۵. حقیقت، ط.، حکمت، ه. (۱۴۰۳). "مروری بر پیشرفت‌ها و چالش‌های گزارشگری پایداری در ایران". *مجله پژوهش‌های حسابداری و راهبری شرکتی*، ۳(۷)، ۱-۱۵.
۶. ستایش، م. ح.، روستا، م.، علیزاده، و. (۱۳۹۳). "بررسی ارتباط بین افشای داوطلبانه و عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۴(۳)، ۱۵۳-۱۶۸.
۷. سازمان حسابرسی. (۱۴۰۱). *اظهار نظر حسابرس شرکت فولاد مبارکه اصفهان ۱۴۰۱*.
۸. شرکت فولاد مبارکه اصفهان. (۱۴۰۲). *گزارش پایداری شرکت فولاد مبارکه اصفهان سال ۱۴۰۲*.
۹. شرکت فولاد مبارکه اصفهان. (۱۴۰۱). *صورت سود و زیان ۱۴۰۱*.
۱۰. عزلتی، ف.، نوری فرد، ی.، امام وردی، ق. ا.، دارابی، ر.، حاجیها، ز. (۱۴۰۰). "افشای داوطلبانه اطلاعات غیرمالی و آثار آن‌ها (با تأکید بر انطباق تئوری‌های علامت دهی و مشروعیت)". *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۰(۳۸)، ۶۷-۸۶.
۱۱. قدردان، ا.، رضایی، ف. (۱۴۰۳). "فرامطالعه‌ای بر گزارشگری پایداری شرکت در پژوهش‌های حسابداری و حسابرسی ایران". *حسابداری و منافع اجتماعی*، ۱۴(۲)، ۵۹-۱۰۲.

۱۲. محسنی، ا.، عباسیان فریدونی، م. م.، پورآقاچان، عباسعلی. (۱۴۰۳). "بررسی نقش اعتماد اجتماعی و مسئولیت اجتماعی شرکت با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری". **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، ۱۶(۶۱)، ۱۲۵-۱۴۴.
۱۳. مهرانی، س.، کرمی، غ. ز.، سید حسینی، س. م. (۱۳۹۷). **تئوری حسابداری (جلد ۱)**، انتشارات نگاه دانش.
۱۴. نورالدین، مصطفی.، پورزمانی، زهرا. (۱۴۰۱). "افشای اطلاعات زیست‌محیطی در گزارشگری مالی". **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، ۱۴(۵۵)، ۹۷-۱۱۲.
15. Benameur, K. B., Mostafa, M. M., Hassanein, A., Shariff, M. Z., Al-Shattarat, W. (2023). "Sustainability reporting scholarly research: a bibliometric review and a future research agenda". **Management Review Quarterly**, 74 (1), 823-866.
16. Birjandi, H., hakemi, B., sadeghi, M. M. (2015). "The study effect agency theory and signaling theory on the level of voluntary disclosure of listed companies in Tehran Stock Exchange". **Research Journal of Finance and Accounting**, 6, 174-183.
17. Borkowski, S., Welsh, M. J., Wentzel, K. (2010). "Johnson & Johnson: A case study on sustainability reporting". **The Association of Accountants and Financial Professionals in Business**, 3 (2), 1-15.
18. Buallay, Abdullah. (2022). **Sustainability Reporting: History and Development**.
19. Du Pisani, J. A. (2007). "Sustainable development – historical roots of the concept". **Environmental Sciences**, 3 (2), 83-96.
20. Elkington, J. (1993). "Coming clean: The rise and rise of the corporate environment report". **Business Strategy and the Environment**, 2 (2), 42-44.
21. Goswami, K., Islam, M. K. S., Evers, W. (2023). "A case study on the blended reporting phenomenon: A comparative analysis of voluntary reporting frameworks and standards—GRI, IR, SASB, and CDP". **The International Journal of Sustainability Policy and Practice**, 19 (2), 35-64.
22. GRI. (2024). **GRI Standards**.
23. IFRS. (2022). **International Sustainability Standards Board**.
24. IFRS. (2023). **General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information IFRS S1 IFRS Sustainability Disclosure Standard International Sustainability Standards Board**.
25. IFRS. (2024). **IFRS - GRI and IFRS Foundation collaboration to deliver full interoperability that enables seamless sustainability reporting**.
26. Martens, W., Bui, C. N. M. (2023). **An Exploration of Legitimacy Theory in Accounting Literature**.
27. Smith, A. (2024). **An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations 1779**, Oxford Scholarly Editions Online.
28. World Steel Association. (2023). **Top Producers**.
29. United Nations. (2024). **Sustainability**.
30. United Nations. (2024). **Sustainable Development Goals**.
31. United Nations Brundtland Commission. (1987). **Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future**.
32. Zyznarska-Dworczak, B. (2018). "Accounting theories towards non-financial reporting". **Studia Ekonomiczne**, 356, 157-169.

Sustainability Reporting in Iran (Case Study: Esfahan's Mobarakeh Steel)

MohammadHossein Setayesh¹©

Prof. Faculty of Economics, Management and Social Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran

Ahmadreza Shahmirzaee

M Sc. Student, International Campus and Specialized Education, Shiraz University, Shiraz, Iran

Niloofar Akbari

M Sc. Student, International Campus and Specialized Education, Shiraz University, Shiraz, Iran

(Received: December 18, 2024; Accepted: July 15, 2025)

In today's world, companies face numerous environmental, social and economic challenges. In the meantime, sustainable development and sustainability reporting have become vital tool for transparency and creating sustainable value. Analysing the sustainability report of one of the largest steel companies in the country provides a suitable opportunity to examine the impact of such reporting in Iran. Due to high resource consumption and environmental effects, the steel industry requires transparency and accountability. This study reviews the 1402 (2023) sustainability report of Mobarakeh Steel Company. In recent years, sustainability reporting has become one of the most important research areas in accounting. The evaluation benchmark is the first part of the officially approved standards by the International Sustainability Standards Board (ISSB) related to financial matters. By analysing the objectives of each clause in these standards and the extent of their application in Mobarakeh Steel's report, researchers found that the company achieved 76.97% of the 100% applicable standards (with a total weight of 78%), indicating a high level of compliance. To enhance reliability, artificial intelligence tools were also used. The AI-based analysis, conducted with minimal possible bias, showed that the company achieved 77% of the total standard weight. These results highlight the strong alignment of Mobarakeh's report with the ISSB S1 standard and emphasise the company's commitment to sustainability principles. The difference between researchers' and AI's analyses stems from researchers focusing on fundamental principles and objectives, while AI focused on structural alignment — revealing the interpretive nature of human analysis versus the pattern-based approach of AI.

Keywords: International Sustainability Standards Board (ISSB), AI in Accounting, Esfahan's Mobarakeh Steel Company.

¹ setayesh@shirazu.ac.ir © (Corresponding Author)